

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Kritične opazke spisu „Glasbena dōba 16. stoletja in Jakob Gallus“.^{*)}

(Spisal J. Mantuani).

Pod tem naslovom spisal je g. X. v spomin tristoletnice Gallus-ove v „Ljubljanskem Zvonu“ v 7. zvezku, str. 429—433 in 8. zvezku str. 493—500 črtico, rekel bi zgodovinsko-estetično. Odkritosrčno smo se tega razveselili; to je dokaz, da se v nas Slovencih tudi resno misli in da se je začelo gibati tudi na glasbeno-zgodovinskem in umetnostnem polji. Gospod pisatelj se je pokazal v tem spisu praktičnega strokovnjaka; kjer koli se oslanja njegova sōdba na autopsijo ali sploh na lastno skušnjo, je vedno jasna, jedrnata in resnična. Drugače pa je z zgodovinsko stranjo. Natančno poznavanje glasbene zgodovine je pri tem gospodu Ahilejeva pēta. Mi Slovenci nismo še prenasršeni dlakocepskega slovstva; hvala Bogu! — Zato pa tudi lahko še utrpimo osobito na poduēnem polji nekritiēno-listkarskih spisov. Pri takih priložnostih nas ne smē voditi znani generalni pardon: „Ut desint vires — tamen est laudanda voluntas“. Najboljša „voluntas“ zakrivi ēsto najveē nevednosti in zasmeha.

Kadar se g. X. podā na zgodovinsko polje vselej se mu kaj ponesreēi. Vēe v uvodu (str. 429) se je zaletel. Ondi pravi o Gallusu: „... mojster, ktereга ves glasbeni svet za Palestrino, Willaertom, Lassusom in Gabrielijem prištevа najduhovitejšim in najplodnejšim glasbenikom 16. stoletja“. To je lokacijska lestvica ki je najprej napaēna, — potem pa brez zaslombe. Noben glasbeni zgodovinar te lestvice do sedaj ni bil porabil, najmanje pa ves glasbeni svet. Primerjalne toēke med tu navedenimi posamezniki so tako razliēne, da se prav za prav niti dobro primerjati ne morejo. A pustimo to; substrat za primerjanje dobi se vedno — ēe tudi malo bolj po sili. Dokazati hoēem na tem mestu le eno stvar, kar se dā s številkami predoēiti. Znano je dosedaj da je Lassus razmerno najplodovitejši glasbenik 16. veka. On je plodovitejši nego Willaert, Palestrina in Gabrieli. Schmedhammer naštel je 2337 skladieb. A uēe Delmotte in po njem Bäumker pravita, da so

^{*)} Ta ēlanek je bil spisan ēe meseca julija in smo ga prejeli meseca avgusta; ā ni bilo mogoēe natisniti ga zaradi drugega, bolj nujnega gradiva.

nekatero skladbo dvakrat štete. Eitner dal je natančen zaznamek vseh tiskanih skladb Lassusovih. Teh šteje samo 1319 z različnim tekstom. Rokopisnih, netiskanih kompozicij — pravi Eitner — ni; ali če bi katera kje bila, gotovo ne prihaja v poštev za razmerje. (Prim. Monatsh. f. M. G. 1874). Izmed teh 1319 skladb jih je pa 61 dvakrat porabljenih le za različne tekste. Če torej odštejemo še teh 61 od 1319 ostane nam 1258 pristnih skladb. Rojstno leto Lassusovo ni do cela dognano; nekateri pravijo — in to je večina — da je bil rojen 1520., nekateri novejši pa trdijo 1532. Dokazano še ni, niti eno, niti drugo. Dokler nimamo dokazov zoper prvo trditev, jej bomo verjeli, ker se dá tudi po njegovih potovanjih nekaj sklepati. Recimo, da je začel Lassus skladati še le l. 1540., torej kot 20 letni mladenič, in je skladal do l. 1593., — kajti 14. junija, 1594 je umrl — mu s tem prisojamo 53 let delovanja. Po tem takem pride povprek na jedno leto 23·6 skladb. — Gallus je bil rojen l. 1550., umrl je 12. julija 1591. Bil je torej dobro 40 let star, recimo 41. Da ostane razmerje isto postavimo tudi njemu začetek skladanja v l. 1570. torej v 20. letu njegove dóbe. Ostane nam torej 20 let delavnosti Gallusove. Dosedaj je najdenih 585 skladb izvestno Gallusovih; potem pride torej povprek na eno ieto 29·2 skladb. Oprti na ta dokaz s številkami smelo trdimo, da je Gallus razmerno — ne absolutno — najplodovitejši skladatelj in da presega celo občudovanja vredno plodovitost Lassusovo. Če se pa dokaže, da je Lassus rojen 12 let pozneje kot je sedaj občno mnenje, potem je Gallus prvi za Lassusom, da, malone v isti vrsti, kajti razmerje po danih premisah razlikava se samo za 1·43 med obema. Torej Gallusu nikakor ne pristoji šele peto mesto. O njegovi duhovitosti v skladanju tukaj ne bomo pisali posebne disertacije; označil jo je g. X. sam proti koncu svojega spisa jako duhovito, jedrnato in točno.

Škoda je res, da je g. X. take dolge stranske ekskurze začel. Precej po tem činu o Gallusovi lokaciji beremo drugo trditev: „Do 15. stoletja sploh ni moči govoriti o takošni glasbi, da bi jo upravičeno imenovali resnično umetnost v denašnjem pomenu te besede, nego prejšnja stoletja poznajo namesto nje zgolj nekakšno glasbeno učenost, oprto na jedni strani na Gregorijansko cerkveno petje, po drugi strani pa na národno pesem, ki si je šele iskala svojega pota“ i. t. d. Tako torej! Kaj pa smatra g. X. pravo umetnostjo? Ves gregorijanski koral je prava umetnost, na kateri stoji vsa glasba do — malone — srede 17. veka. A g. X—u je resnična umetnost le mnogoglasje. In vendar sam trdi da je „glasbena učenost“ oprta na „Gregorijansko cerkveno petje, po drugi strani pa na národno pesem, ki si je šele iskala svojega pota“. S tem pritrjuje implicate, da je bila tudi pred glasba resnična umetnost, ki se je praktično gojila. Če je glasba za „učenost“ podlaga, mora biti razširjenejša nego disciplina. Slovnica je „učenost“ ki se opira na širno podlago živega jezika. Brez jezika ni slovnice, brez prave resnične, žive umetnosti ni niti „glasbene učenosti“. In kako čudno, kako nelogično čuje se sklep, da je národna pesem iskala si šele pota, a da je vendar bila podlaga „glasbeni učenosti“. To je naravnost nezmisel. Najpred bi imenoval to pesem ne národno, temveč ljudsko. To ni vse jedno; „ljudska pesem“ je širši pojem in ima v sebi tudi národno pesem. Razven

narodnih pesmi imamo tudi v ljudstvu navadnih pesmi, ki pa niso národne. Ljudska pesem si pa ne išče dolzega pota; kar se ljudstvu dopade to sprejme; dokler si pa umetnost šele išče pota, bodisi vže ljudska pesem, bodisi kaj drugega, ne more biti nikedar podlaga ali zaslomba „učenosti“. To so samo logični protidokazi. A s tem nismo še pri kraji. Razširna literatura kaže nam, da je cvela ta umetnost, res živa umetnost tudi pred 15. vekom. Te literature sevè g. X. ne pozna. Ni greh, če omikanec ne pozna zadevnega slovstva; zaradi tega ga vendar moramo čislati kot omikanca; tudi ni napaka, če praktik-strokovnjak ne vé za-njo; gotovo ostane le praktik, strokovnjak in umetnik. A če kedó piše očitnosti namenjene obravnave, mora se seznaniti s slovstvenimi pripomočki; nikdo ni primoran verjati trditvam, — osobito takim, ki se po nelogični skladnji odlikujejo, — na samo smelo zapisano besedo.

(Dalje prih.)

Glasba, cerkveno petje.

(Poročal P. Hugolin Sattner na kat. shodu v odseku za vedo in umetnost.)

(Konec.)

V velikih semeniščih je gregorijanski koral glavna stvar. Vsak bogoslovec mora znati vsaj najpotrebniše speve za sveto mašo, officium defunctorum itd., ker to rabi izključljivo vsak. Koliko se da storiti v dveh urah na teden poleg tega, da ob času skušenj petje odpade, ni težko presoditi,

Vspehi naših resolucij niso v naših rokah. Zatorej se za zdaj ravnajmo po starem geslu: „Človek, pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal“. Iščimo pripomočkov in priložnosti za glasbeno izobrazbo v dobrih pevskih in glasbenih zavodih. Tak zavod za glasbo je „Glasbena Matica“, ki je zlasti zadnje leto pokazala, da zasluži najkrepkejšo podporo. Gallusov koncert zasluži, da se zapiše v kroniko „Glasbene Matice“ z zlatimi črkami. Škoda, da je bilo le malokomu dano, prisotnemu biti pri tem koncertu. Prepričali bi se bili, kako divno lepa je stara klasična muzika. Vendar ste danes slišali pri ofertoriju eno točko, „Laus et perennis gloria“, katera je gotovo vnela vsacega prijatelja umetnega cerkvenega petja.

„Glasbena Matica“ deluje z najboljšimi učiteljskimi močmi. Ta zavod tedaj priporočam slavnemu občinstvu, da ga podpira in svojo deco izroča lepo vrejeni Matični šoli. Ob sebi se ume, da bomo „Glasbeno Matico“ podpirali toliko časa, dokler imamo garancijo, da se po nji nikdar ne žali verski čut slovenskega ljudstva. To skrb tedaj izročimo slavnemu odboru.

Za cerkveno glasbo imamo „Cecilijino društvo“ ki ima res lep namen; da je že mnogo storilo za povzdigo cerkvenega petja, vendar ne najde potrebne podpore. Od ene strani delajo zapreke tisti, ki bi morali najbolj pomagati, in to nas je vsikdar jako bolelo. Od druge strani se nam očita, da izbacivamo iz cerkve narodno petje, naroden jezik, ko vendar damo vsakemu svoje: Liturgičnim slovesnostim liturgični — latinski jezik, kakor veleajo obredi: neliturgičnim domači jezik, kakor dovoljuje sveti prestol.

Stvar je že tolikokrat in tako temeljito razrešena, da se mi res ne ljubi, dalje o tem govoriti. Kjer ni blage volje, tam je odveč vsak dokaz. Naši nasprotniki, kjer morejo, privlečejo koga za lase, da nas ž njim tepó. Tako pokojnega Volčiča v knjigi Mohorjevi, lansko leto pa Potočnika pri slavnosti v Št. Vidu. Se vé, rajni se več ne oglašajo, sicer bi vam povedali, s katerega stališča imate presojeti nje in njihova dela. Za Volčiča sem se oglasil v „Glasbeniku“, bodi mi dovoljena le kratka beseda še za Potočnika.

Letos sem slučajno dobil v roke „Officium in Nativitate Domini etc. Anleitung zum Gregorianischen Choral, zusammengestellt von Blasius Potočnik, Pfarrer, Laibach 1859“, torej v dobi, ko pri nas o cecilijancih še ni bilo duha ne sluha. Ondi berem koncem zgodovinskega uvoda:

„Nachdem in unserer überbildeten Jahrhunderte mit dem kirchlichen Geiste auch alles würdevolle in der Kirchenmusik zu entschwinden

droht, und auf unseren Kirchenhören durch längere Zeit mehr türkische als kirchliche Musik geherrscht hatte, ist es wohl das erfreulichste Zeichen, dass auch in dieser Hinsicht, namentlich in Deutschland, ein besserer Geist zu wehen anfängt, und es wird zur Beförderung eines besseren Kirchengesanges gewiss Vieles und Grosses beitragen, wenn zuerst die Geistlichen und Kantoren zur besseren Kenntniss und grösseren Einübung des Choralgesanges gelangen, zu welchem Zwecke ein Schärfflein beizutragen, gegenwärtige Anleitung zum gregorianischen Chorgesange bestimmt ist“.

Jaz mislim, da se že iz tega malega dá povzeti blagi duh Potočnikovih nazorov. Sapienti sat.

Jaz imam upanje, da se bode mladi duhovni naraščaj navdušil za cecilijanske ideje, ki ni nič drugega, nego pokorščina do cerkvene oblasti in spoštovanje cerkvenih določil. Vsaj toliko vas smem zagotoviti, da gg. bogoslovci pridno prebirajo v to stroko spadajoče spise, da se v govorih navdušujejo za to idejo, da so letos naročili, če se ne motim, 23 „Glasbenikov“, da se z vso resnobo urijo v koralnem in večglasnem petju.

Od te strani torej enkrat pričakujem krepke podpore in delavnosti. Je pa tudi skrajni čas, ker v cecilijinem društvu ni več prvotnega življenja. Taka se godi menda tudi goriškemu in lavantinskemu društvu. Sem ter tje se čujejo kaki pojavi, a kmalu se plamen zopet poleže.

Usojam se vprašati: Ali bi ne kazalo, da zedinimo vsa tri društva? Osamljeni premoremo tako malo, moči so razcepljene, denarna sredstva majhna. Bi li ne šlo „viribus unitis“ bolje? — Toplo priporočamo to stvar občenemu zboru cecilijinega društva, ki se ima vršiti takoj po dokončani sekcijiski sesiji za vedo in umetnost.

In če se posreči ta unija, potem je rešeno tudi zadnje vprašanje: Bi li ne kazalo, da se preustroji orglarska šola v skupno šolo za vse slovenske vladikovine? Po mojem mnenju je to neobhodno potrebno, sicer nam zamrje šola. Ta šola nima primernih in zadostnih prostorov, in še te vživa najbolj po milosti preč. gosp. predsednika Cecilijinega društva, prošta dr. Ant. Jarcā, ki se ne naveliča poslušati dolgočasnih vaj gojencev. Instru. mentov bi potrebovala trikrat toliko. Učni red je še vedno pomanjkljiv.

Vse to bi se dalo spopolniti, da je sredstev. Sedaj pa mora šola životariti in se zadovoljiti z najpotrebnejšim, in čaka boljših časov. Lahko mi kdo poreče: Šole ni več treba. Jaz pa pravim: Za vse slovenske vladikovine jo je treba. Dokaz temu, da se oglašja vanjo toliko učencev leto za letom, da ni mogoče vseh vsprejeti, in večina učencev je menda iz drugih škoľj. V tem smislu tedaj gorko priporočamo orglarsko šolo.

Meni odmerjeni čas je že davno potekel, odpustite. Treba je bilo resolucijo krepko podpreti. Sedaj pa prosim, slavna gospóda, da jih sprejmete in potem vztrajno delate vsak v svojem delokrogu.

D o p i s i.

Izpod Črničva. Častiti gospod vrednik! Dovolite mi, da se tudi jaz enkrat oglasim v Vašem cenjenem listu, če ravno z Vami nisem veliko znan; toliko pa veste, da mi pošljete vsako številko *Cerk. Gl.* Vže bo preteklo pet let, ko sem šel prvikrat na božjo pot k Novi Štiti, in še sedaj ne bi izostajal, ako bi se na čast božjo popevalo, kar se pa ne, kakor bodem sedaj nekoliko omenil.

Bode že preteklo kake tri leta, ko je bil tukaj jako marljiv organist po imenu Bernot iz ljubljanske orglarske šole. Takrat se je tukaj pelo vse cecilijansko, posebno dobro pa, kadar je bil kaki velik shod, se je lepo pō cerkvenih zapovedih orglalo in pelo. Kako pa se sedaj tukaj z cerkvenim petjem godi? To je milovanja vredno v sedanjem času, ker se že pri nas na Slovenskem 14 let pravo cerkveno glasbo goji. Kako se pa pri tej cerkvi igra in kaj se poje, si ne upam med svet raznašati v sedanjem času, ker se je že skoraj povsod nekaj storilo za boljše petje. Kako je tamošnji orglavec do take službe prišel, bodem nekoliko povedal dragim bralcem *Cerkv. Gl.-a.* Večhal se je v mizarstvu, potem je postal cerkovnik, pa o cerkvenem orgljanju niti pojma ni imel, niti ga zdaj nima; menim, da še sanjalo se mu ni nikdar. Kar naenkrat se je reklo: g. učitelj ne bode več orglal, sedaj

bodeš pa ti, ker si pošten mizar in naš hlapec, saj za naše ljudi je vse dobro. Toraj to je boriteljstvo za čast božjo, da postane priden mizar nepričakovani orglar. Naj še pokažem, kako se nadomesti z orglami na mesto: Et cum Spiritu tuo — seveda s polnimi orglami vedno potem načinu:

Dragi čitatelji iz teh vrstic bodele lahko spoznali zmožnost orglavca. Rad bi Vam še več enakih prikazni naslikal, pa se bojim, da bi g. vrednik dopis v koš potisnil. Menim, da tega ne bodele storili, zakaj mnogokrat ste nam že naročali, da naj Vam poročamo kako je tukaj ali tam s cerkveno glasbo. Ako bi prišel tukaj kak izvežban cecilijanec na božjo pot, pa bi mu kdo oči zavezal, mislil bi, da je prišel na mesto v hišo božjo, v kako gostilno in bi vprašal, koliko stane kupica vina, da še muzikantu eno prinesete. Ako si kdo misli, da jaz preostro napadam tako početje, in se hoče prepričati, naj blagovoli poizvedeti od ondotnega dekanijskega orglavca, njemu so te razmere gotovo znane in jih bode gotovo rad raztolmačil. Konečno bi jaz Vam svetoval preč. g. župnik: Ako ima Vaš orglavec voljo preustrojiti ali zboljšati cerkveno petje, kar je pred Bogom dolžan storiti, sezite mu pod rame, pomagajte mu z besedo in djanjem. Potem pa imate pravico od njega zahtevati, da se uči in ravna po cerkvenih in umetniških pravilih.

Mogoče da pri Novi Štifi ne veste za Cerkv. Gl.; tega si preskrbite, ker to je prava pomoč, izhaja v Ljubljani. Dalje „Magister Choralis“ Fr. X. Haberl, potem „Die Kirchenmusik von Paul Krutsehek“ itd.

Toraj le na delo, da se prestopite vsaj za petelinov korak; bode me veselilo kot pisatelja vrstic in Vam bodo hvaležni še mnogo let zvesti romarji in vsi bližnji prijatelji prave cerkvene glasbe. Morda Vam bodo tudi radi kaj pomagali, ako bodo vedeli, da ste pričeli ledino orati. Zato pa je že skrajni čas zdaj, ko pišemo leto 1892.

Iz Maribora, 20. oktobra 1892. — Tukajšno „Cecilijino društvo“, ki je doslej le semtertja nastopilo v stolnici, prevzelo je cerkveno petje in sploh godbo v stolnici v svoje redno oskrbovanje, ter v tem smislu nastopilo svoje, vse časti, hvale, in priznanja vredno delovanje v nedeljo, dne 25. septembra t. l. Zdaj je tedaj tudi tu preskrbljeno za prekrasno in veličastno petje pri glavni službi vsako nedeljo in praznik. Pa tudi za petje pri neslovesnih cerkvenih opravilih ob nedeljah in med tednom se bo v kratkem na bolje obrnilo, kajti že se učijo dečki in deklice peti po sekavski cerkveni pesmarici „Hosanna“, tako da bo tudi pri manjših cerkvenih opravilih razlegalo se po veličastnem hramu božjem, ki je zdaj tako krasno in povsem okusno prenovljen, tudi lepo in v cerkvenem duhu zloženo cerkveno petje, kakeršno se je do sedaj tu močno in občutno pogrešalo.

Koliko skrbi truda je vsa ta preorganizacija stala in še stane preč. gosp. stolnega kapelnika Ljudevita Hudovernika, to vé le tisti po zaslugah dostojno oceniti, kdor je že sam vsaj približno kaj tacega skusil. Nikoli ne bi verjel, ako bi zdaj sam ne vidil, da zamore kak človek, ki je po svojih stanovskih dolžnostih že itak z delom obilno preobložen, poleg tega pa rahle narave in sploh brez trdnega zdravja, kaj tako velikanskega doseči in izpeljati, kakor prej imenovani gospod. Nad 60 pevcev broječi pevski zbor sam vezhati, petje v stolnici sam voditi in ob enem tudi večinoma vse orglati, a zraven tega pa vse druge svoje dolžnosti pri cerkvi opravljati, to je le takemu možu mogoče, kakor ja preč. g. Hudovernik.

O njegovem trudnem delovanju, naj le par slučajev navedem, le dva izgleda, mnogim v posnemanje, ki bi tudi lahko ali pa težko za sveto stvar kaj več storili, kakor store. Bilo je rožnovensko nedeljo. Zjutraj ob šestih bila je slovesna sv. maša, pri kateri je pel mnogobrojni ženski zbor dvoglasno „Missa quarta“ od Jaspers-a. Gospod kapelnik vodil je petje in ob enem orglal, ter se pri tem precej utrudil. O polu desetih bil je na leci, imajoč tehtni cerkveni govor, in nemudoma po končanem govoru švigne na muzični kor in brez

vse priprave jame valiti o začetku glavne in slovesne službe božje veličastne akorde najtežjih skladb za orgle. Orgle niso kaj posebne, so slabe, a njemu so pokorne, da lepši glas iz sebe spuščajo, kakor ga v resnici imajo. Po tolikem trudu v enem dopoldnevu je pač smel preč. gosp. kapelnik opravičeno reči, kar je po končanem svetem opravilu tihoma zašepetal: „Dosti je za danes“.

Drugič je pa bilo na dan sv. Franciška Serafinskega, ko je zopet gospod kapelnik čez mero svoje šibke moči natezaval. Ob petih zjutraj imel je pri č. oo. frančiškanih nad uro trajajoč prelepi slovenski govor (priljubljen je namreč kot izboren govornik), in ob devetih je zopet preumetno orglal in vodil petje v stolnici prt pontifikalni maši mil. kzezoškofa. In tu je še pripomniti, da v predvečerih je imel pevske vaje.

Srečna se mora pač šteti Mariborska stolnica, da ima takega kapelnika, ki bo gotovo cerkveno petje dovedel do najvišje popolnosti. Bog mu daj le bolj trdno in krepko zdravje, da neumorno delavni gospod ne omaga.

O cerkvenih skladbah, ki se tu pojo, zlasti pa še o službi stolnih koralistov, katerih pri ljubljanski stolnici ni, in kar bo zanimalo marsikatega kranjskih organistov, o tem vsem v drugem dopisu.

Miroslav.

Iz Maribora, 15. nov. 1892. — Danes naj spregovorim o naših pevskih vajah, ki so v prave, n besednem pomenu strokovnjaške, povsem akademične. Zunaj sobote in nedelje so vaje vsaki večer ob šestih in sicer v ponedeljek in četrtek za gospode, v torek in petek za dame in v sredo skupno za celi zbor in to v dvorani katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Vse te vaje vodi neumorni č. g. kapelnik Hudovernik. Pri teh vajah prišel sem do spoznanja in popolnega prepričanja — da vse to kar znam in vem o cerkveni glasbi, osobito še o dirigovanji, je le prazni in puhli nič. — Nad 15 let gojil sem v Šent-Vidu zares strogo cecilijansko petje, ki je po vsej deželi slovelo, a priznati moram, da me je celo sram, ako se spomnim, da sem se kdaj ponašal z našim petjem. Do tega lepega spoznanja, ki zna še dober sad obroditi, privele so me sedanja pevske vaje pod plemenitem vodstvom našega gospoda kapelnika.

Pred vsem se pazi na čisto in pravilno izgovarjanje liturgičnega teksta, na deklamatorično predavanje i t. d. Koliko pazljivosti pa je treba pri petju, to je treba le priča biti pri taki skušnji, popisati se to ne da, — moral bi celo knjigo popisati. Skoraj niti en takt se ne spoje, da bi vmes ne bilo polno znanstvenih, temeljitih in kritikujočih opazk, tako da si človek skoraj ne upa ust odpreti. Brezmejna skrb obrača se na pp in ff; mislite, da sme se zapeti tako, kakor smo to navajeni slišati? Kaj še! Tu je treba zatajevanja in premagovanja, prav pokoriti se mora pevec, ki je doslej vaje le kričati in na vse grlo vpiti. Tu se gleda v resnici, da bi se „krasno“ in „precizno“ pelo, katera dva izraza razni dopisovalci v slovenske liste, omenjajoč cerkveno petje tu ali tam, tolikrat tako brezvestno in brez vsega pomisleka rabijo — v škodo in propad resnično lepi cerkveni glasbi. Dotičniki, katerim je taka namišljena pohvala veljala, si potem v resnici domišljujejo, da so „krasno“ in „precizno“ peli, in v tej radosti zadosti zanemarijajo temeljito učenje, postanejo oholi ter se ponosno trkajo na prsa: „Mi smo mi“, ter čakajo kdaj bo zopet kdo njihovo „krasno“ (?) in „precizno“ (?) petje pohvalil.

Iz ust našega gospoda kapelnika ni slišali pohvale, ampak same rezke in trde opazke, se vé da izgovorjene v polni milobi in prizanesljivi ljubeznivosti. Enkrat smo bili pač tudi pohvaljeni, tedaj se je nasmehnil g. kapelnik ter rekel: „No, hvala Bogu, danes ste vender enkrat vsaj polkrščansko dobro peli“. In tako laskavo (?) pohvalo morale so slišati vse dame in pevci, med njimi nekateri sloveči in temeljito izvežbani.

In koliko doseže s tako trdobo in brezozirno strogostjo preč. g. kapelnik? Prav veliko, skoraj vse. Vsi pevci so na vso moč pazljivi in se trudijo, da po njegovi želji vestno in umetno pojejo, ter da ga vsi globoko spoštujejo in mu popolno pokorščino skazujejo.

Med pevci je mnogo gospodov učiteljskih pripavnikov. To je jako lepo. Le-ti nadejalni gospodje prišli bodo svoj čas v razne kraje lavantinske vladikovine, in je li mogoče, da bi ne ponesli seboj tudi prelepih idealov o krasoti cerkvene glasbe, katerih si sedaj navzemljejo od plemenitega gospoda stolnega kapelnika?

Obljubil sem zadnjič povedati kaj o stolnih koralistih. Koralisti so 3 pevci nastavljeni pri stolnici, katerih prelepa in častita dolžnost je s prečastitimi gospodi kanoniki moliti in

peti v stolnici kanonične ure, in to dopoldne in popoldne vsacega dne. Slednji dan se poje po odpevani „terci“ koralna sv. maša (Choral-Ant). Poleg velicega altarja, nasproti knezskofovemu prestolu in ravno pred Slomškovim spomenikom stoji harmonija, na katerem se vse petje spremlja, in poleg harmonija je v korarskih klopeh prostor za dva koralista, tretji sedi pri harmoniju.

Se vé da tudi pri našem koralu je še mnogo pomankljivosti, pa tudi to se bo lepo v redilo.

Miroslav.

Mirna Peč, 17. novembra. Blagovoli sprejeti cenjeni „Cerk. Gl.“ tudi od nas skromno poročilo o stanju in zboljšanju cerkvenega petja.

Ko sem spomladi l. 1890., nastopil tukaj službo orglavca, bila je cerkev brez vsega petja. Za prvo silo pela sva z bivšim dijakom Saje-tom enoglasno. Pred letom posrečilo se mi je po mnogem trudu skupaj spraviti „Quartett“ (sopran, alt, tenor in bas). Od tedaj do danes naučili smo se sledeče: „Missa in hon. S. Caeciliae“, zl. Ant. Foerster, Op. 15. „Kurze und sehr leichte Messe“, zl. Oswald Joos: Op. 11, enoglasno. „Kind-Jesu Messe“, zl. Joannes Schreier; Op. 27. Offertorium: „Terra tremuit“, za velikonoč, zl. Fajgelj, C. G. p. „Veritas mea“, zl. Lavtizar; C. G. p., in še več drugih iz raznih zbirk. „Tantum ergo“ iz „Cecilije“, št.: 3, 5, 6, 9. Od Hladnika, „5 Tantum ergo“, št.: 2 in 4. „Tantum ergo“ zl.: Trepal, iz C. Gl. za mešan zbor prirejeno. Po blagoslovu kadar je izpostavljeno: „Laudate“ iz „Cecilije“.

Ob navednih nedeljah pred mašo: „Asperges me“ in T. P. „Vidi aquam“, oboje zl. P. Ang. Hribar. Mašne pesmi iz „Cecilije“ in sicer naslednje št.: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10; potem še nekatere iz P. Ang. Hribarjeve in Hladnikove zbirke. Obhajilne, presv. R. T. in Marijine, večinoma od Hladnika; nekatere iz Cecilije in drugih zbirk.

To je toraj majhno poročilo; prav rad bi več poročal, a ni mi mogoče; upam da mi „C. Gl.“ ne bode za zelo vzelo, posebno če se pomisli, da imamo orglavci na deželi še mnogo zaprek glede zboljšanja cerkvene glasbe, oziroma petja, bodi si v tem ali onem oziru.

Jaz o tem ne bodem poročal, zadosti jasno izrazil se je dopisnik z „Dolenjskega“ v 10tej št. let. „Cerk. Gl.“, in ne morem, da ne bi se v tem oziru strinjal popolnoma z željo njegovo, da bi se namreč od merodajne strani pojasnil ljudstvu pojem in pomen prave, cerkvene glasbe. Ker veliko bi se s tem zlajšalo stanje ubogega orglavca osobito na deželi.

Matej Vurnik.

orglavec.

Razne reči.

— V Rimu ustanovil se je odbor, kateremu na čelu je kardinal Bianchi, in čigar namen je v večnem mestu G. P. Palestrini postaviti spominek, ki se ima razkriti l. 1894. — Dne 2. febr. 1894 bode namreč 300 let, od kar je „knez glasbe“ umrl. Da se bode ta dan slovesno obhajal, ustanovil se je tudi v rojstnem mestu našega mojstra, v Palestrini, iz članov municipija slavnostni odsek, ki se zove — Comitato Praenestino-Romano. Sprejemajo se v ta odsek tudi častni člani, kateri s svojo vednostjo in glasbenimi predstavami občudujejo in časté skladatelja. Tudi Italija bode svojega mojstra najpše preslavljala, ako se bode zopet njegovih mnogoštevilnih umotvorov poprijela in jih prepevala.

— Slavnoznani česki skladatelj Anton Dvořák je prevzel vodstvo „Narodne glasbene šole“ v Novem Yorku.

— Pod pokroviteljstvom vč. škofa Mc Donnell-a ustanovil se je v Brooklyn-u (pri Novem York-u) pevski zbor 100 grl (nič več in nič manj). Naloga mu je, cerkvene in sploh nabožne skladbe imenitnih mojstrov, n. pr. Palestrina, Pergolese, M. Haydn, Mozart, Cherubini i. dr. izvrševati.

— Oper, zloženih na čast Kristofu Kolumbu od l. 1799. do 1892, nabaja se lepo število — 16, večinoma od italijanskih skladateljev.

— Francoski ingénieur T. de Villeneuve bode v chicagski izložbi razpostavil uro zvezano s fonografom, ki v 12 urah 4 opere „Lohengrin“, „Tell“, „Hugenotten“ in „Faust“ z glasovi najslavnejših pevcev in z orkestrom velike opere pariške proizvaja. Ondi se delajo velike glasbene priprave, ki se ozirajo tudi na nabožno glasbo.

— Petje v novi stolnici v Lincu bodo oskrbovali le dečki in možje. Vis. čast. škofijstvo dogovorilo se je z vodstvom katoliškega sirotišča, da bodo peli gojenci tega zavoda; tenore in base pa bode dajalo duhovsko semenišče.

— Na konservatoriji v Köln-u (o Rajnu) podučuje preč. g. stolni kapelnik C. Cohen letos v katoliški liturgiji in koralnem petju. Ker je poduk za orglanje, kontrapunkt

in skladanje tudi v strokovnjaških rokah, je le-ta konservatorij na Nemškem in v Avstriji edini zavod, kateri katoličkom priliko daje, poleg posvetne glasbe tudi voljo in določbe sv. cerkve glede glasbe izpoznati, in to po vsečaku.

Oglasnik.

Čvetero božičnih pesem za solospere, mešan zbor in orgle zložil Ig. Hladnik, op. 18. Tisk Blaznikov v Ljubljani. Cena partituri 40 kr. O veselih božičnih praznikih se pri nas mnogo in veselo popeva, ne samo v cerkvi pri službi božji, ampak tudi pri posvetnih, zabavnih božičnicah, ki jih prirejajo razna društva. In ravno za le-ta namen bodo dobro došle te nove pesmi, manj za rabo pri službi božji, ker so napevi zloženi v prostem zlogu narodnih (tudi nemških) pesmic. Najboljša točka je prva; v tretji je gotovo izpadla vrsta za levo roko pri dvoglasnem stavku, in gledé na konec te in tudi četrte točke naj velja zaradi modulacije zopet naša opazka v „Oglasniku“ prejšnje številke „Cerkv. Glasb.“

Vabilo k naročbi.

Leto 1892. poteka. To samo ob sebi ni nič posebnega, ker vsako leto poteče. Za nas je pa konec leta kaj posebnega. Ako hočeš, dragi bralec, da konec leta ne bode tudi konec naše „pesmi“ ali kakor je prejšnji preč. g. tajnik goriškega „Cec. društva“ pri občenem zboru v Tolminu rekel, da ne prinese naš list kot zadnjo prilogo „Requiem aeternam“, naroči si ga in skrbi, da si ga bodo tudi drugi prijatelji naročili — z gotovim denarjem. Prav hvaležni Ti bodemo, kajti prijateljev, dejanskih prijateljev ni nikdar zadosti. „Cerkveni Glasbenik“ zopet trka na Tvoje duri z nado, da mu bodeš odprl; ran svojih Ti ne razkriva, ker je itak poznaš. Ako si mu katero vsekaj, glej, da jo zakriješ z obližem v podobi bankovca. Saj letajo dandanes po zraku petaki, desetaki, petdesetaki i. t. d. kakor snežinke, padajoč na razna društva, ki jih potrebujejo. Prav tako! A tudi C. Gl., čigar geslo je: „Vse za povečanje službe božje“, pristrčno želi, da bi ga kaj doletelo; vsaj to, kar mu po pravici gré, da more storiti svojo dolžnost. Kajti idejalizem (in bodi še tako vroč) mora se ohladiti, ako so njegovo plačilo leto za letom ledeni polivi novega primanjkljaja. Tedaj še enkrat: „Miseremini mei, saltem vos amici mei!“ — Hvalo iskreno pa izrekamo vsem dosedanjim dejanskim podpornikom proseč je, naj nam ostanejo zvesti, bodisi gledé naročila, ali gledé dopisovanja, ali gledé obojega.

Naročnina ostane dosedanja; tiskana je na čelu vsacega lista in pošilja naj se pod naslovom:

Vredništvo in opravišтво „CERKVENEGA GLASBENIKA“

Poljske ulice, št. 10, v Ljubljani.

Pridana je listu 12. števil. priloga.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Forster**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.

JESUS, MARIA, URSULA.

Im Jahre unseres Seligmachers Jesu Christi 1892 den 17. Mai um
10 1/2 Uhr morgens ist in unserm Gotteshause der geistl. Societät St. Ursulä
in Laibach bei der allerheiligsten Dreifaltigkeit mit allen heiligen Sterb-
sakramenten sooft versehen im Herrn verschieden unsere vielgeliebte Mit- und
Chorschwester Mater Maria Walburga vom feil.
Jungfer Michael, soofer Ludovica Gaurig
im 55. Jahre ihres Alters und im 31. Jahre ihrer geistlichen Profession,
deren liebe Seele wir mit gleichmäßiger Erbietung Eurem andächtigen Gebete
demüthig empfehlen.

Requiescat † in Pace!

Das Leichenbegängnis ist am 18. Mai 4 1/2 Uhr

$$5600 \quad 13 =$$

$$13000 : 5600 = 0.23$$

180

12

$$4400 : 577 = 67$$

38